

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc). Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisețeliana, Codreana, Codaș, Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișeru, Hașegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavosdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea d. împrumut și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săs.) Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steana, Târnavăana, Tibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgneana.

Preț de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

„Uniunea femeilor române din Ungaria“.

Importanța acesteia pentru economia noastră națională.

Dupăcum este știut, «Reuniunea femeilor române din Brașov» a convocat, pentru sărbătorile Rusaliilor din a. c., în Brașov, *Congresul Reuniunilor femeilor române* din patrie, cu un program bogat, cuprinzând următoarele puncte:

1. Problema educației fetițelor noastre.
2. Cultivarea sentimentului religios și îngrijirea locașurilor sfinte.
3. Cultivarea industriei naționale femeiești și păstrarea și perfecționarea motivelor naționale.
4. Educațiunea sistematică în gospodărie și industria casnică.
5. Instituțiunile filantropice:
6. Chestiunea înființării unui mare orfelinat.
7. Pronunțarea în principiu pentru constituirea «Uniunii».

- a) îngrijirea bolnavilor;
- b) a celor lipsiți;
- c) a săracilor.

Fiecare din aceste probleme, a parte, are o importanță așa de mare, că, și numai în vederea dezvoltării și cultivării ei, ar merita să se întrunească reprezentantele tuturor reuniunilor noastre de femei: să se consulteze, să se organizeze și să lucreze, cu cel mai mare devotament, pentru atingerea scopului.

Totalitatea problemelor însă este de importanță absolută. Discuția asupra acestora se impune tuturor ziarelor și revistelor noastre, pentru ca chestiunile să fie pe deplin lămurite din toate punctele de vedere.

Iată pentru ce am crezut, că e de datorința noastră să ne ocupăm și noi de problemele congresului reuniunilor de femei și, îndeosebi, de problemele, cari cad în sfera de activitate a revistei noastre: *de partea național-economică.*

Dacă avem în vedere, că «Reuniunii generale» a femeilor săsești îi sunt atașate 193 reuniuni de femei locale (sătești), — câte reuniuni de femei sătești ar trebui să avem noi, poporul românesc din întreaga Ungaria? De sigur vr'o 3000, pecând de abia avem câteva zeci.

Și, fiindcă e vorba de reuniunile săsești de femei, să vedem cu ce probleme se ocupă ele?

Reuniunea generală își folosește venitele pentru stipendii pe seama învățătoarelor, conducătoarelor de grădini de copii, conducătoarelor de azile și pentru ajutorarea azilelor, a caselor de orfani, a cursurilor de lucru de mână pe seama învățătorilor etc.

Intre altele, în anul ultim de gestiune, despre care s'a raportat în publicitate, reuniunea a înființat și 5 cursuri țărănești pentru pregătirea bucatelor.

Reuniunile de femei săsești dau ajutor comunei bisericești la lucrările ei în biserică și școală, adesea de natură economică, mai mult însă urmăresc scopul de a îngriji de săraci și peste tot pentru scopurile de binefacere: înființarea azilelor de copii, a cursurilor de lucruri de mână și îngrijirea regulată de bolnavi.

Constatănd, și din partea noastră, importanța misiunii *socială, filantropică și culturală* a reuniunilor de femei, ca factor însemnat pentru viața poporului nostru, în scopul de a sană

lipsurile, cu cari luptă femeia română și familia sa, — vom arăta în special, *importanța reu-niunilor de femei pentru economia națională.*

Precum se știe, jumătate din populațiunea statelor și națiunilor o formează femeile. Nici-când ele nu au fost numai consumătoare, ci au fost deadreptul producătoare și conserva-toare ale averii și bunăstării familiilor și po-poarelor; astfel rolul femeii a fost și este de im-portanță capitală în viața economică a acestora.

Se propoveduește mereu, cu vorba și în scris, organizarea economică, avându-se în ve-dere mai ales bărbații și apelându-se prea puțin la prețiosul concurs al femeii.

Așa nu e bine. Dincontră, organizându-se și ele în conformitate cu trebuințele economice actuale, ar putea să aducă servicii excelente economiei naționale.

Pentru ca să fim în clar cu problema, ce ne-am propus să tratăm aici, este neapărat ne-cesar să aruncăm o privire în trecut și să vedem rolul ce l-a avut femeia în direcție economică, la noi ca și la alte popoare.

Femeia, în genere, a plugarului ca și a cărturarului, a meseriașului și a negustorului, o găsim în trecut harnică ca o albină și, odinioară, fără nici o învățătură de carte, ea îndeplinește atâtea lucruri, încât trebuie să o ad-mirăm. Ea e neobosită, vara și iarna, făcându-și și din noapte zi, ea cultivă cânepa și inul, lu-crează lâna, toarce, țese, coase, cârpește, spală, gătește bucatele, coace pânea, îngrijește de cu-rățenia casei și de copii. Ea dă mână de ajutor bărbatului la lucrul câmpului sau la meseria lui, îngrijește de rămători și de galițe, unde și unde de albine și de vermi de mătăsă, de gră-dina de legumi ș. a.

Astfel, odinioară, fără învățătură de carte, mamele și bunicile noastre erau toate bune econoame, pregăteau însele toate sau aproape toate lucrurile trebuincioase în economia casei, țineau portul național în mare vază, luxul și risipa nu erau cunoscute în familiile românești, viața, în genere, eră morală în sensul strict al cuvântului și totul se petrecea într'o atmos-feră senină, cum să nu-ți dorești mai bună.

*

Astăzi nu mai e așa! Multe, foarte multe s'au schimbat și ne aflăm într'o eră de tran-siție, de care, e neapărat necesar, să ne dăm bine seama.

Astăzi avem câteva școli civile și supe-rioare de fete în câteva centre culturale; avem școli primare de fete în mai multe orașe și sate, iar unde nu avem noi astfel de școli, stau la îndemână, pentru fetițele noastre, șco-alele superioare și primare ale statului și ale altor confesiuni.

În școala mixtă din ultimul sat învață carte și fetițele alături de băieți. La unele de aceste sunt aplicate și învățătoare.

Astfel astăzi se dă învățătură, adesea multă învățătură de carte și femeii.

Dar, în vreme ce cultura sporește, cresc oare în proporție dreaptă și celelalte bunuri menite să aducă îndeustulare și fericire în familie și societate?

Să vedem!

Zi de zi ne convingem tot mai mult, că schimbări mari se întâmplă în viața poporului nostru, în sate și orașe.

Industria de casă, odinioară atât de înflo-ritoare la sate, dă mereu îndărăt. În locul ma-teriilor de cânepă, in și lână, odinioară lucrute exclusiv la casă, azi în mare parte se întrebuin-țează materiile exotice: joljuri, cartoane, flanele, postavuri, nu arareori, mătăsuri și barșoane. Deodată cu aceste portul național treptat se corcește și în unele regiuni e înlocuit cu portul internațional.

Dacă am putea evalua, în bani, pierderile pricinuite de această schimbare, ne-am umplea de groază. Ele se ridică, fără îndoială, la zeci de milioane. Și sunt pierderi în sensul real al cuvântului. Pentru că, de fapt, nu sunt recom-pensate din altă parte prin un alt ram de in-dustrie, prin lucrări agricole mai intensive, sau în altfel.

Din contră, restrângerea lucrărilor de in-dustrie de casă duc totodată la decadentă morală și fizică, alterează echilibrul economiei și pot pricinui deadreptul ruină.

La femeile culte, îndeosebi la cele din o-rașe, răul a luat deja proporții și mai mari.

Multe din ele, în urma educației greșite, au fost și sunt apucate de curentul civilizației și al modei și au părăsit nu numai portul na-țional, ci și orice urmă de industrie de casă în legătură cu trecutul. Nu numai atât. Mare parte a femeilor culte a devenit, nu o ușurare a vieții casnice, ci o sarcină. De aici, poate, și teama de însurătoare a multor tineri din so-cietatea, așa numită, mai bună.

Nu punem în categoria acestor femei pe acele, cari se dedică unei carieri, între cari nu-măram femeile, cari s'au pregătit și se pregătesc pentru cariere de: profesoare și învățătoare, ca artiste dramatice, cântărețe ș. a., pe acele cari se aplică în serviciul poștei, telegrafului și te-lefonului, ca contabile și casierice în diferitele întreprinderi industriale și comerciale, ca pro-fesioniste, anume croitorese, modiste ș. a., ca muncitoare în tipografii, librării, fabrici, în sa-natorii, în instituturile de binefacere ș. a., asi-

gurându-și, în modul acesta, existența prin muncă folositoare.

Din cele arătate până aici se vede, că instrucția și mai ales educația de azi, în ce privește progresul pe terenul național economic nu au nici pe departe temeinicia și soliditatea educației de odinioară, când ele se făceau în familie, mai mult pe baza tradiției, deprinzându-se fetițele, de mici, la frica de Dumnezeu, la cinstirea părinților și deaproapelui, la *munca intensivă* în casă și în câmp, cum și la viață simplă fără înclinări spre risipă și lux.

Acest mod de creștere, primitiv și simplu, a fost, precum credem, una din cauzele principale pentru cari în trecut nu era atât lipsă și sărăcie și nici multă stricăciune morală.

Ne întrebăm acum: s'ar putea oare înlătură defectele actuale ale educației femeii și, dacă da, în ce fel?

Fără îndoială, se poate.

La sate, firește, educația s'a depărtat mai puțin din calea cea bună a tradiției. Aici și acum femeea este un factor de mare valoare în economia casei și peste tot în economia națională. Defectele și lipsele se pot îndrepta, dacă atât mamele, cât și fiicele lor vor fi povățuite cu sfatul și exemplul, să umble pe calea binelui, să fie harnice, păstrătoare și cu frica lui Dumnezeu, dacă vor fi ținute ca, întocmai ca și în trecut, să exerciteze industria textilă, folosindu-se de mijloace mai perfecționate, ca roate de tors, războaie mai spornice, mașini de cusut ș. a.; dacă, pe unde s'a corcit ori a fost părăsit portul național, se va lucra din toate puterile, mai ales prin reuniuni de femei pentru reintroducerea lui; dacă se va stăruî pentru cultura legumelor, pentru gătitul mai corăspunsător a bucatelor, pentru o îngrijire și creștere mai bună a copiilor, pentru păstrare, pentru ferirea de lux, de beuturi ș. a.

Mult mai greu de împedat și de rectificat socotim a fi curentul pornit în educația femeilor culte, îndeosebi a acelor crescute în împrejurări nefavorabile...

Și tocmai de aici, credem că ar trebui să se facă începutul de regenerare a educației femeii române!

Fără îndoială, la munca aceasta de regenerare trebuie neapărat să contribuie: *familia, școala și reuniunile de femei*.

Familia e, fără îndoială, factorul prim și cel mai important pentru educația femeii. Se înțelege familia, care are fericirea de a stă sub conducerea unei mame înzestrate cu toate însușirile, ce fac decorul unei mame bune. Dar, durere cât e de mare numărul familiilor lipsite de astfel de mame!

Pentru suplinirea, măcar în parte, a acestui fel de mame sunt menite *școalele*. Dar noi *școale de fete* avem prea puține și chiar și numărul școalelor mixte, la cari funcționează câte o învățătoare este disparent, nu de sute, ci abia de câteva zeci. Astfel și influința școalelor de fete, cari ar fi chemate să facă educația acestora, este destul de problematică.

În fața acestui neajuns mare și foarte păgubitor se impune căutarea altor mijloace, prin cari să se poată veni în ajutorul familiei și școalei în ce privește buna educație a fetelor și îndeosebi în ce se referă la partea atât de importantă, economică în general, și cea industrială în special.

Și spre acest sfârșit *reuniunile de femei* sunt unicele chemate să pregătească terenul, să caute mijloacele necesare și să pornească o acțiune generală, plină de viață și de putere pentru ajungerea scopului.

Elemente pentru înjgheburile de reuniuni avem pretutindeni. Avem, până și în cel mai mic sat, câte o femeie-două cu învățătura mai multă de carte, avem mai ales soțiile preoților, învățătorilor, notarilor și funcționarilor de bancă, în comunele mai mari și în orașe avem, pe lângă cele numite, soțiile protopopilor, meseriașilor și comercianților noștri, ale profesorilor, medicilor, advocaților și inginerilor, ale diferiților proprietari, ale funcționarilor dela administrație, justiție etc. Numărul tuturor acestor femei cu carte se ridică, de sigur, cel puțin, la 10,000.

Dacă aceste femei s'ar pune pe lucru, prin o organizație în conformitate cu trebuințele noastre, credem că s'ar putea face mare treabă. Ele ar putea să devină adevărați apostoli, chiar îngeri păzitori, pentru surorile lor din orașe și dela sate, dacă viața, pe care multe dintre dânsle o înțeleg rău, ar fi întrebuițată într'un mod mai bun și mai folositor; dacă nu petrecerile și o viață ușoară, fără lucru și fără griji ar fi scopul lor, ci o viață plină de muncă folositoare, nu numai pentru familia proprie, ci și pentru binele deaproapelui; dacă nu luxul nici cheltuelile pe lucruri deșerte și trecătoare ar fi dorința lor, ci toate ar fi călăuzite, pe întrecute, de dorințe cu adevărat nobile, împreunate cu fapte ce înalță și fericesc popoarele.

În esență, numai acesta a putut să fie scopul, pentru care Reuniunea femeilor noastre din Brașov, a convocat în acel centru cultural congresul reuniunilor femeilor române din patrie.

Din parte-ne ținem să constatăm, că nici când nu s'a simțit la noi trebuință mai mare decât acum și de concursul femeii în lucrarea pentru binele obștesc. Și e păcat mare de fie-

care zi ce trece fără să obținem, prin organizarea înțeleaptă a femeilor, acest prețios concurs.

Iată pentruce salutăm cu deosebită bucurie congresul convocat la Brașov, care și-a propus să rezolve un număr frumos de probleme neapărat necesare pentru progresul poporului nostru.

Experiențele, ce și le-au câștigat doamnele din fruntea reuniunilor existente, dintre cari unele cu un trecut frumos și bogat în rezultate, ne sunt o garanție, că vor găsi calea cea mai potrivită pentru deslegarea problemelor, de cari congresul se va ocupa.

Fie că organizația se va face independent, prin o uniune generală, după modul de organizare a «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», cu ramificații în despărțăminte și comune, *fie că reuniunile se vor face în legătură și sub scutul bisericii* — cest din urmă fiind, precum credem, cel mai potrivit mod de deslegare a problemei în împrejurările noastre actuale — congresul dela Brașov va rămâne pentru totdeauna un punct luminos în viața neamului nostru. Pentrucă, nu ne îndoim, el va avea o influință din cele mai binefăcătoare asupra dezvoltării, în viitor a vieții poporului nostru, lovit de atâtea furtuni.

Căci, dacă dupăcum am văzut din cele precedente, atâtea este de făcut numai pentru cultivarea industriei naționale femeiești și păstrarea și perfecționarea motivelor naționale, cum și pentru educațiunea sistematică a gospodăriei și industriei casnice, — câtă muncă nu reclamă celelalte probleme: educațiunea fetițelor noastre, cultivarea sentimentului religios și îngrijirea locașurilor sfinte, în fine, instituțiunile filantropice.

Terenul de muncă, care așteaptă fără zăbavă concursul desinteresat al tuturor femeilor noastre, este foarte vast. De aceea e o trebuință arzătoare, ca să participe la congres reprezentantele tuturor reuniunilor noastre de femei, cum și toate acele doamne și acei domni, cari vor putea să dea o îndrumare de folos pentru organizarea cât mai bună și mai grabnică a femeilor spre ajungerea scopurilor indicate.

Căci, prin o înțeleaptă organizare a femeilor munca noastră va fi, cel puțin, îndoit mai spornică și toate bunurile noastre vor crește ca prin minune.

Bancherul din provincie.

Ce arată Bilanțul?

(Continuare.)

Modelul de bilanț — întrebuițat la filiala ta cu ani înainte — e scurt, simplu și lămurit. A ferit banca ta de multe pretensiuni rele; cu ajutorul lui, conducătorii băncii voastre au fost în stare să judece pe deoparte, că unde trebuie ajutat, pe de altă parte, că în vremuri grele unde trebuie impusă rezervă și ocolite loviturile necruțătoare ale crizelor.

Pentru folosință privată și confidențial!

Contul Bilanț

al lui

pro anul 19 ..... luna .....

Activa:		Pasiva:	
Debitori	K	Accepte	K
Marfă	K	Creditori de ct. crt.	K
Mobiliu și imobilii *)	K	Datorii de bancă .	K
		Alte obligamente .	K
Total	K	Total	K
		Avere curată	K

Din contul debitorilor e a se lăsa afară fiecare poziție rea sau dubie. Marfa e de a se lua în bilanț, după împrejurări, sau în prețul cumpărării sau în cel de piață. Pozițiile cuprinse sub rubrica «mobiliu și imobilii» sunt de a se înșira pe dosul documentului, specificate și după valoarea lor actuală, ca astfel să se știe că ce se cuprinde sub aceasta rubrică: acții, obligațiuni, proprietăți de pământ, edificii, mașini, produse sau mobilier. Dacă vreo parte a imobiiliilor e îngreunată, atunci e de a se înșira și suma sarcinilor și anuitățile lor.

Deasemenea e de a se aminti deosebit — și aceasta e de mare însemnătate — că ce fel de părți de avere sunt asigurate și la care societate, căci sunt mulți negustori, dar și alți oameni, cari în loc de a sacrifica anual câțiva fileri după fiecare mie de coroane a averei lor pentru asigurare, riscă, ca averea lor întreagă să se pustiască într-o noapte în flăcări și fum, expunându-se la eventualitatea de zeci de mii de ori mai mare a pustiirii prin foc. E de prisos să notăm, că acolo unde depozitul de marfă îl formează: produse și mașini, mobile și tablouri, precum și alte obiecte ușor aprinzibile, se poate ruina în câteva oare chiar și un om bine situat și că o moșie, care azi valorează 500 coroane de jugăr, mâne poate să nu valoreze mai mult decât 100 coroane.

Există o societate, la care este obiceiul, că din vreme în vreme i se pune fiecărui membru întrebarea: «Ți-ai pregătit testamentul?» Dacă societatea mult mai număroasă a creditorilor ar întrebă din când în când prin agenții ei sau pe altă cale, pe datoriși: «Asigurat ești contra focului?» ar pune o întrebare nu mai puțin urgentă către cei obligați, pe când creditorul însuși ar preveni în modul acesta primejdia ca într-o bună

*) În original ocără în formularul de bilanț numai cuvântul «property», care însă românește nu se poate traduce mai corect, fiindcă acesta — dupăcum se poate vedea și din înțelesul textului următor, — însemnează mobiliu și imobilii. Englezește de altcum încă se numesc mobiliile = „real property”, iar imobiiliile = «personal property».

zi, să-și caute pretensiunile, printre grămezile de mărfuri prefăcute în scrum și să absoarbă pretensiuni, pe cari le-au achitat iute și fundamental — flacărele.

Afară de societățile de asigurare contra focului, bancherii au cel mai mare interes, ca tot soiul de bunuri, să fie asigurate contra pericolului de foc, atât de necruțător, căci — cugetă numai — nu există lucru neasigurat, care dacă l-ar nimici focul, paguba lui să nu atingă, mai mult sau mai puțin, interesul vreunei bănci. E posibil, ca falitul păgubit prin foc, să nu fi stat în legătură nici cu tine și nici cu vreo altă bancă, totuși nu este eschis, ca acceptele lui să fie în posesiunea vreunei partide de-a tale, sau în posesiunea vr unor persoane, cărora respectivii le dau credit și cari pot fi ruinați în urma acestui faliment.

Poate avea cineva și afară de afacerea sa obligamente, despre cari însă în cărțile sale nici urmă nu este. E posibil, că garantează pentru datoriile altuia, sau ca din bunăvoință se gireze cambiul cuiva; și fiindcă din partea aceasta nu se așteaptă la neplăceri, obligamentele acestea în bilanțul său nu ocură. Pentru aceasta este pusă rubrica: «Alte obligamente» ca astfel de eventualități să nu se treacă cu vederea.

Modelul din chestiune în tot cazul corăspunde; îl poate umplea chiar și un contabil începător, și-l înțelege și practicantul.

Prin urmare dacă partidele ale căror salduri ocură, fără excepție, pe latura stângă a cărții tale de cont curent, susțin, că nu știi cum trebuie umplut modelul, atunci vei avea cauză să bănuiești că contabilitatea lor, nu este chiar așa, precum ar trebui să fie, sau că au motive ponderoase ca să-ți ascundă starea adevărată a daraverilor lor.

Și acum să vedem, ce ne arată cele 3 bilanțuri, ce le-am ales pentru cercetare. În fiecare ocură același capital și aceiași datorie de bancă neacoperită; în altă privință însă, mai mult sau mai puțin, se deosebesc unul de altul.

Primul bilanț este al argăsitorului Dănilă Dubălaru, și situația e arătată precum urmează:

Activa:		Pasiva:	
Debitori	K 60,000	Accepte	K 25,000
Depozit de marfă „	60,000	Creditori de ct. crt. „	15,000
Mobili și imobilitii (libere de povară) „	30,000	Datorii de bancă . „	10,000
		Alte obligamente . „	
		Total	K 50,000
Total	K 150,000	Avere curată .	K 100,000
			K 150,000

Dubălaru este deci «bun» pentru K 100,000.—. Și-ar putea plăti toate datoriile și ar mai rămâne suma aceasta. Dar mai e încă ceva: își poate plăti în ori și care moment datoriile, fără de nici o greutate, căci patru cincimi din averea sa se poate valoriza ușor.

Cu alte cuvinte averea lui Dubălaru, față de datoriile sale, stă în proporția de 3: 1. Pentru fiecare coroană poate da creditorilor săi trei. Domnul Dubălaru este din acel soi de oameni, dintre cari se recrutează clienții cei buni ai băncilor. Nu numai că este om cu avere, dar aceea-ce are, este nu numai de ajuns, ci și bun. Avansurile licuidate lui Dubălaru, preste maximalul stipulat, nu vor cauza neliniște directorului.

Urmează bilanțul lui «Ciocan & Comp», magazin de ferării:

Activa:		Pasiva:	
Debitori	K 30,000	Accepte	K 160,000
Depozit de marfă „	240,000	Creditori de ct. crt. „	30,000
Prav. și mobiliar . „	30,000	Datorii de bancă . „	10,000
Total	K 300,000	Total	K 200,000
		Avere curată	K 100,000

Cambii reescontate K 150,000.—

În privința capitalului și a debitului de bancă bilanțul acesta concordează cu cel dintâiu și averea încă se poate transforma ușor în bani. Dar afară de aceste poziții, înceată ori și ce comparație. Domnii Ciocan & Comp poartă negoț cu mult mai mare decât domnul Dubălaru. Depozitul de marfă e de patru ori mai mare decât al aceluia. O scădere de 10% a prețului dă suma de 24,000 cor. adică ar însemna o pierdere de o pătrime a averii, pe când aceiași scădere la domnul Dubălaru, ar însemna abia o reducere de 1/70-a parte.

Afară de aceea domnul Dubălaru nu are cambii în circulațiune. Nici când nu subscrie cambii. În privința aceasta nu are obligamente față de tine. Dnii Ciocan & Comp garantează însă prin girul lor pentru 150,000.— coroane.

Mărimea rizicului împreună cu aceasta, depinde dela calitatea cambiilor și dela solvabilitatea acceptanților; dar dacă în mare acest rizic îl evaluăm de pildă la suma de circa 10,000 de coroane, aceasta trebuie să o privești ca o depășire tacită a creditului votat. Așadară firma Ciocan va fi obligată față de tine de fapt cu suma de 20,000.— coroane; cu toate acestea, fiind celelalte poziții identice, mai rămân încă destule isvoare, din cari să-ți poată plăti împătrit datoria.

Se poate însă ca celelalte poziții să nu fie identice. După cum vedem, o scădere deja experiată la prețul fierului, poate ca să-i absoarbă o pătrime din avere, pe când aceiași cădere a prețului pielei, abia ar atinge pe domnul Dubălaru. Afară de aceea trebuie luat în considerare că, pe când la acesta capitalul este de două-ori cât datoriile, la ceilalți este învers. Nu doar că de prezent ar fi, fie pentru tine, fie pentru alții vreun pericol, dar' e mai puțin solidă, mai puțin intactă, decât a domnului Dubălaru, și mai ușor poate fi expusă la eventuale schimbări în vremuri critice.

Vine rândul la bilanțul lui Niculae Tenciu. măiestru zidar:

Activa:		Pasiva:	
Debitori	K 30,000	Accepte	K 50,000
Mărfuri, case în zidire	50,000	Creditori de ct. crt. „	20,000
Imobilitii K 300,000		Datorii de bancă . „	10,000
Impr. hip. „ 200,000	100,000	Total	K 80,000
	180,000	Avere curată	K 100,000

Ca și cele dintâi două conturi, contul domnului Tenciu încă arată o avere de 100,000.— coroane. Contul consună și în alte privințe: își debitează fără acoperire cu 10,000.— de coroane. Dacă vei privi însă mai de aproape părțile de avere, din cari va avea să afle acoperire pretensiunea ta, te va cuprinde uneori cu tot dreptul un sentiment neplăcut, în ce privește siguranța contului.

Vei zice, că nu peste mult, se va termina un grup de case, pe cari le clădește domnul Tenciu, pe socoteala proprie, după care va contracta un împrumut hipotecar mai mare, din care te va achita și pe tine, și va mai depune încă o sumă măricică ca bon în

contul său. Dacă contul domnului Tenciu va fi trecut odată peste aceasta schimbare favorabilă, fără îndoială că în viitor vei cumpăni bine, înainte de a te învoi, ca saldul lui să treacă din nou, fără acoperire, pe latura de debit.

Averea lui imobilă este îngreunată deja peste cap cu împrumuturi ipotecare, cu alte cuvinte, a ridicat atâta, cât a putut pe ele. În ce privește deci lipsa lui de bani, averea imobilă, ce o are, nu poate fi luată în considerare. Că oare mai rămâne afară de aceasta ceva, aceasta numai atunci se va vedea dacă va vinde imobilul; dar' până atunci cele 100,000 de coroane, pe cari domnul Tenciu le-a pus în bilanț ca avere, au tot atât de puțin preț pentru tine, ca și cum ar voi să-ți achite acceptele cu tot atâtea bucăți de cărămizi, sau ca și plățile lucrătorilor lui, sau ca și datoria lui față de tine sau de alții. Poziția aceasta așadară, e de a se subtrage din averea lui folosibilă. Mai rămâne încă o pretensiune de 30,000— de coroane și alta de 50,000— de coroane constătătoare din mărfuri brute și casa în edificare, în valoare totală de 80,000— coroane, cari însă servesc pentru acoperirea obligamentelor de aceiași sumă.

E deci clar, că dacă domnul Tenciu nu va căpăta la timp vre-o rată statorită în contract, sau vreun împrumut ipotecar, la care sperează, într'o bună zi poate ajunge în calamități de plată, chiar și în ce privește plățile muncitorilor, ne mai vorbind de cele 10,000— de coroane, pe cari ți le dărește ție și de cele 70,000— de coroane, ce este dator altora.

Trebuie să iai și aceea în considerare, că domnul Tenciu ar trebui să câștige anual aproape 10,000— de coroane, ca să-și poată plăti interesele dela împrumuturile ipotecare, și aceste interese, la scadență, sub rizicul vinderei sau pemnorărei, trebuiesc plătite punctuos, ori e averea imobilă de ceva valoare, ori nu, astfel că într'o bună zi poate ajunge în încurcătură și din pricina aceasta.

Cu un cuvânt cu greu ne putem închipui un exemplu mai plauzibil, pentru a ilustra cum o persoană, care la aparență posedă o avere de 100,000— de coroane, din punct de vedere al băncii este insolventă.

Dacă prețuiești pe seama ta averea vreunui comerciant pe baza bilanțului său nu trebuie să-ți scape din vedere posibilitatea, că el poate să și falimenteze și că nenorocirea aceasta, ce influență poate avea asupra averei lui.

La valorizarea depozitului de marfă și a pretensiunilor de condică ale firmei Ciocan & Comp. de ex. abia se vor ivi pierderi, pe când valorizarea pretensiunilor de condică și a depozitului de marfă, ale unui negustor de mărfuri mixte din provincie, ar da rezultate mult mai slabe. Deși marfa e luată în bilanț cu prețul de cumpărare, partea cea mai mare a mărfii însă e eșită din modă și se poate vinde numai cu un mare scăzământ de preț; așa, că spre exemplu între prețul de cumpărare și prețul scăzut al mărfurilor unui negustor de postav, trebuie să contezi la diferențe foarte mari. Mult trebuie să reduci și din pretensiunile de condică. Debitorii lui principali sunt negustori mai mici, decât el, între cari partea cea mai mare se prăbușesc îndată ce se prăbușește el; iar ce privește pretensiunile restante, acestea constau din sume mărunte, împărțite în multe părți, pe cari în cea mai mare parte le înghit spesele de incasare. Mai trebuie luată în considerare și împrejurarea, că comerciantul nu este totdeauna atât de precaut în alegerea datorășilor, precum trebuie să fi tu, și el

multe pretensiuni, cari după părerea ta ar fi mai mult decât dubii, le consideră de bune. Este de temut, că de regulă nu eliminează din bilanț în măsura recerută astfel de pretensiuni, și valorizarea pretensiunilor lui de condică va fi împreună cu multe neajunsuri și neplăceri.

De eventualități trebuie ținută seamă chiar și la averea economului, căci recolteii îi poate strică vremea nefavorabilă, oile îi pot peri de călbează, ori să-i decimeze vitele boala de gură și de unghii.

Dacă o parte din avere e plasată în acții, trebuie să cercetezi calitatea lor și să ții cont de fluctuațiile de curs. Un client, care dispune de acții dela căi ferate de primul rang, respective, care are efecte de stat, oferă la tot cazul garanție cu mult mai mare, decât unui a căruia avere e plasată d. e. în acții dela societăți de navigațiune, societăți miniere sau în ceva titluri provizorii de valoare dubie. Mai trebuie apoi cercetat și aceea, că mai e ceva de plătit à conto acțiunilor și dacă dă, că oare stabilită e suma aceasta? Dacă nu este statorită, atunci puțin hotărește că de ce natură e cealaltă avere a sa, pentru că forma aceasta a obligațiunii, poate să-i absoarbă într'o bună zi întreagă averea.

Sunt mai departe și bunuri, cari se nimicesc ușor, precum și de acelea pe cari un caprițiu al gustului le poate devalvă aproape total și este sigur, că se află mult mai multe bunuri expuse nimicirii și devalvării decât de acelea, a căroră valoare crește.

Rezumând pe scurt cele zise, prețuirea averei cuiva nu este permis să o faci numai cu privire la prezent, ci și cu privire la valoarea din viitor a proprietății și averei, după cum aceasta valoare se poate modifica în urma unor sau altor împrejurări.

Vei pune întrebarea, că oare banca care acordă credite fără acoperire, pe baza bilanțelor negustorilor, nu este oare expusă eventualității de a fi înșelată de vreun escroc, prezentându-i bilanțuri ne-reale? Fără îndoială, acela, care este atât de îndrăzneț ca să comită mișelii, poate compune și un bilanț, care va deșteptă în tine credința că este om cu avere, deși de fapt respectivul nu are nimic și nu este mai bun decât un tâlhar. Dar fiindcă el cu graiul viu te poate convinge tot atât de bine despre soliditatea sa, precum o face aceasta cu ajutorul bilanțului, prin aceasta tu la nici un caz, nu ajungi într'o situație mai nefavorabilă; aceasta constituie numai pentru el un defavor mare. El și-a scris numele pe un conspect pe baza căruia tu i-ai împrumutat bani. Și-a redus datoriile probabil la jumătate, pe când averea și-a calculat-o cu valoarea ei îndoită. Conspectul în urma aceasta este fals și mincinos. Dar vicleanul tău client a fost numai pe jumătate foarte cuminte. A primit bani pe baza de date false, și este răspunșător pentru acest fapt necorect al său, pe care l-a confirmat cu subscrierea proprie.

De consecvențele expunerilor sale verbale, mincinoase și false, mai poate scăpa cumva, dar nu tot așa în caz de falsificare dovedită a unui bilanț, care este provăzut cu iscălitura lui proprie, și pe care l-a folosit cu intenție de a înșelă. Ce privește așadară pe cei mai fără de caracter dintre negustori, cari umblă să te pârlească pe căile acestea, mai curând cred, că-ți vor ocoli banca, care le pretinde astfel de formalități periculoase. Pasărea răpitoare negustorească nu va întârzi a te atacă îndată-ce îi vei oferi ocazie, dar nu va atacă pe calea aceasta. Se va feri de falsificarea de bilanțuri, precum ocolește cloșanul cursa bătătoare la ochi.

Probabilitatea de a fi înșelat cu ajutorul unor bilanțuri false este atât de mică, încât abia merită să ne preocupe serios. Dar chiar dacă s'ar ivi vr'unul între sumedenia de bilanțuri, acesta încă nu este motiv suficient ca să refuzăm orice credit celorlalți nou-zecișinouă, și să renunțăm a ne folosi de ele.

Așa lucrează ei!

«Brassói Lapok», foaia șovinistă din Brașov într'un număr dela finele săptămânei trecute, publică sub titlul de mai sus și cel de «De după culisele «Albinei» niște insinuații perfide la adresa primului nostru institut de bani.

Faptul, că dl Parteniu Cosma și «directorul filialei din București a «Albinei» (?!) dl Dr. Cornel Diaconovich, au fost decorați de regele Carol, cu medalia «Meritul comercial și industrial cl. I.» «Brassói Lapok» îl prezintă ca dovadă că «valachii cei oprimați s'au atașat economicește la vecina România».

«Prima încercare — zice — a făcut-o «Albina», și încă cu atâta succes, încât a provocat și distincție regală; iar în cursul iernii, cu toată criza financiară generală «Banca Națională a României» a ajutat «Albina» cu depozite spre fructificare în sumă de 10 milioane — cu care, precum scrie «Revista Economică» din Sibiu (?) — «Albina» a salvat un șir întreg de institute de bani valache, mai mici. Iată cu astfel de mijloace tăcute și la aparență nevinovate, se ridică pe neobservate nouă granițe între Ardeal și Ungaria, pe când granițele dintre Ardeal și România — dispar».

Așa lucrează ei! — cei dela «Brassói Lapok» și dela celelalte ziare șovinite maghiare: cu armele minciunei, perfidiei și calumniei — zicem noi la rândul nostru. Căci:

«Albina» n'a avut și nici nu are filială în București. Concesionari ai «Muntelui de pietate» din București, la care țineste probabil, «Brassói Lapok», numindu-l filială a «Albinei», au fost personal d-nii P. Cosma și Dr. C. Diaconovich, iar distincția dela regele Carol au primit-o numiții domni tocmai pentru activitatea, ce au desvoltat pe teren financiar-economic — în România.

Dacă «Banca Națională a României» ar fi făcut sau ar face acum, ceea ce susține despre ea «Brassói Lapok», de sigur ar merită toată renoștința băncilor noastre. Dar — durere — de atâta solitudine — dealtcum lipsită de orice rizic față de bănci atât de solide, ca băncile românești și justificabilă față de frați, — nici «Albina» și nici alte bănci românești n'au avut prilej a se bucura dela prima bancă a României. Ci «Albina» și-a ajutat surorile ei mai mici, în cursul crizei din anul trecut, cu mijloacele sale proprii, punându-le la dispoziție scrisuri fonciare de emisiune proprie, în suma de preste K 2 milioane, precum o mărturisește aceasta deschis în ultimul raport anual cătră adunarea generală. Sensațională știre

a lui «Brassói Lapok» prin urmare se demaschează ca o născocire perfidă, ca productul fantaziei înfierbântate de șovinism a autorului, care, cum vedem a cetit în «Revista Economică» și știri, ce n'au apărut în această revistă nici când.

Jurisdicțiune.

Restituirea taxelor plătite la fondul de pensiuone. Precum se știe, judecătorii ungare s'au pronunțat pânăcum foarte diferit asupra chestiunii dacă în caz de repășire din funcție, funcționarul repășit este sau nu în drept a pretinde să i-se restituie taxele, ce le-a plătit la fondul de pensiuone?

Cu chestiunea aceasta principială, devenită în modul acesta controversată, va avea să se ocupe în curând senatul III al Curiei, compus pentru a stabili unitatea de drept în chestii cambiale, comerciale și de concurs.

Intrebarea asupra căreia va avea să se pronunțe Curia reg. este formulată cum urmează:

Poate pune patronul, în mod valid, împiegatului său, condiția că în caz când împiegatul ese de bună voie din serviciu el nu mai poate pretinde înapoi taxele plătite la fondul de pensiuone și-și pierde și dreptul asupra pensiuunii?

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 22 Maiu 1913.

Piața internațională de bani, în butul nouelor complicații politice din Balcani, continuă a se ameliora. În deosebi este favorabilă situația în London, unde pe azi s'a așteptat chiar reducerea etalonului oficial. În urma acestui fapt în Berlin, unde de altcum au fost oferte abundante din străinătate, încă s'a redus discountul privat cu $\frac{1}{8}\%$ la $5\frac{1}{8}\%$. În Paris reducerea ratei oficiale așteptată săptămâna trecută n'a urmat. Băncile mari însă sunt mai puțin rezervate și discountul privat s'a redus la $3\frac{7}{8}\%$.

În piața internă de bani situația este neschimbată. Ofertele din străinătate lipsesc. Cambii vieneze de prima bonitate s'au discountat cu $5\frac{3}{4}\%$, cambii budapestane de aceeași bonitate cu $6\frac{1}{8}\%$; alt material între $6\frac{3}{4}\%$ — $7\frac{1}{2}\%$.

CRONICĂ.

Necrolog. Ilie Stan Muntean, membru în direcțiunea institutului de credit și economii „Mărgineana” în Poiana a încetat din viață în 1/14 Maiu 1913.

Adunarea generală a „Solidarității” se va ține în anul acesta la *Sebeșul-săsesc* la 22 Iunie a. c. st. n.

Adunării generale îi va premerge *Conferența revizorilor experți*. Programă amănunțită a adunării generale o vom publica în Nr. nostru viitor, împreună cu rapoartele cătră aceasta.

Scumpetea de bani o ilustrează mai bine manipulațiunile orașelor de provincie pentru a ajunge la parale.

Oradea-mare, a căpătat un împrumut de trei milioane cor. dela banca de asigurare Friedrich Wilhelm din Berlin sub următoarele condiții:

1. Liquidarea se va efectui în Berlin în două rate egale în suma totală de M 2.550,000.

Prima rată de M. 1.275,000 se va plăti în 1 Iulie 1913, a doua în 1 August 1913. Din rata a doua banca detrage ca provizie de liquidare 4% din suma capitalului întreg.

2. Capitalul de 2.550,000, precum și interesele anuale sunt a se plăti în aur și valută germană la casa principală a băncii în Berlin. Capitalul e a se replăti în 31 Maiu 1916. Interesele de șase la sută sunt a se plăti decursiv tot la trei luni și cel mult în trei zile dela trecerea sfertului de an.

3. Intrucât plățirea intereselor s'ar omite, capitalul întreg devine imediat scadent și trebuie replătit fără amânare împreună cu interesele de întârziere fixate la 7½%.

4. Orașul poate abzice cu termin de șase luni întreg împrumutul și-l poate replăti dacă — e în stare.

S U M A R.

„Uniunea femeilor române din Ungaria”. — **Bancherul din provincie.** — **Așa lucrează ei!** — *Jurisdicțiune:* Restituirea taxelor plătite la fondul de pensii. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Cronică:* Necrolog, Adunarea generaia a «Solidarității», Scumpetea de bani.

„CORVINEANA” institut de credit și econ. în Hunedoara.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Corvineana” societate pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad), publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de practicant, dotat cu salar anual de K 1200.—.

Dela reflectanți se recere, ca să documenteze, că au absolvat o școală comercială superioară cu examen de maturitate.

Cererile provăzute cu atestatele în original sau copie legalizată sunt a se înainta până în 9 Iunie st. n. 1913 la subsemnata direcțiune, iar postul este a se ocupa la 15 Iunie n. a. c.

Alesul dacă va corespunde, după serviciu de un an va fi denumit funcționar definitiv.

Hunedoara, 22 Maiu 1913.

DIRECȚIUNEA.

Depozit românesc

de pian și armoniuri în Sibiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.

Se caută

pentru

Banca generală de asigurare din Sibiu

în scopul lucrărilor sale de organizație și acvițiție de afaceri **bărbați harnici, diligenți și pricepuți**, cari se angajează imediat în condițiuni favorabile. Preferință au cei cu praxa de afaceri și cu cauțiune. Persoane începătoare cu cultura potrivită și cu intențiuni serioase de a se dedica carierii de asigurători, deasemenea sunt preferite. Ceice reflectează la asemenea funcțiuni, sunt rugați a se adresa cu încredere la centrala băncii în Sibiu (edificiul «Albina») sau la agentura principală din Arad (Józseffőherczeg ut 1/a) ori la cea din Brașov (filiala «Albina»).

Caută post.

Un servitor judecătoresc în pensie, proprietar de casă, versat în afaceri funduare ba și în afaceri de cancelarie, manipulare de arhiv, copieri, provocări, corespondență, posedă și limba ungurească, are scrisoare bună, om căsătorit, are 2 copii, e român, etate 53 de ani, **caută post de econom** la institut de bani, unde ar putea în caz de lipsă săvârși și mici lucrări de cancelarie. Retribuția normală, cvartir, încălzit, luminat, și o plată normală. A se adresa la administrația «Revistei Economice».

Știința conturilor

sau

Contabilitatea în partidă dublă

de

I. C. Panțu,

profesor la Școala superioară de comerț din Brașov.

Ediția II revăzută și completată, 8° mare

I—VIII + 323 pagini.

Editura Librăriei Ciureu din Brașov.

Se poate comandă și prin administrația „Revistei Economice” cu prețul de K 4.—